

2. Романюк А. Диджиталізація - дієвий інструмент антикризового розвитку бізнесу в умовах пандемії. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2021. № 1. URL :http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2021/7.pdf (дата звернення 02.10.21).

3. Статистичні дані маркетплейсу EVO company щодо кількості онлайн-покупок. URL: <https://evo.company/> (дата звернення 02.10.21).

4. Sahay R., Eriksson U., The Promise of Fintech: Financial Inclusion in the Post COVID-19 Era. 2020. p. 32. URL:<https://content.centerforfinancialinclusion.org/wpcontent/uploads/sites/2/2020/10/PFFIEA.pdf> (дата звернення 02.10.21).

5. Лесік І. М., Вільховатська А. І., Лесік М. А. Вплив безробіття на соціально-економічний розвиток країни. Modern Economics. 2021. № 27(2021). С. 88-97. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V27\(2021\)-12](https://doi.org/10.31521/modecon.V27(2021)-12). (дата звернення 02.10.21).

6. Всупереч коронавірусу: найбагатші люди за час пандемії covid-19 сумарно заробили 255 мільярдів доларів. Економічна правда. 2020. URL :<https://www.epravda.com.ua/news/2020/05/24/660895/> (дата звернення: 02.10.2021).

*Науковий керівник: Бурковська А.В., канд.екон. наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Ворона О.Р.

*здобувач вищої освіти 4 курсу факультету ММіЛ
Одеська національна академія харчових технологій,
м. Одеса, Україна*

НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Продовольча безпека є однією з найголовніших складових національної та економічної безпеки держави. Продовольча безпека України представляє собою здатність держави задовольняти потреби населення в харчуванні на рівні не нижче медичних обґрунтованих норм гарантована наявністю відповідних ресурсів, потенціалом внутрішнього виробництва, незалежно від внутрішніх і зовнішніх умов (погроз) спроможність забезпечити сприятливу демографічну динаміку, збереження генофонду нації, сталість розвитку, інтеграцію країни у світовий економічний простір, суверенітет і незалежність [1].

Державна політика щодо продовольчої незалежності спрямована на забезпечення населення у життєво важливих продуктах харчування переважно продукцією вітчизняного виробництва [2].

Продовольча безпека відтворює систему різних факторів, а саме кількісних та якісних показників наявності власних ресурсів, використання альтернативних джерел отримання ресурсів, рівень їх споживання та ін. З цього формується три сутнісні аспекти даного поняття:

1. Політичний – здатність держави підтримувати свій стабільний позитивний міжнародний імідж як конкурентної на аграрних зовнішніх ринках країни, давати можливість своїм громадянам споживати повноцінні продукти харчування відповідно до прийнятих міжнародних стандартів та норм.
2. Економічний – характеризує здатність держави до мобілізації внутрішніх ресурсів і агроекономічного потенціалу країни для організації виробництва сільськогосподарської продукції та забезпечення населення продовольством переважно за рахунок власного виробництва і тим самим гарантувати економічну самостійність, достатню незалежність від зовнішніх ринків.
3. Соціальний – зумовлює зайнятість населення в аграрному секторі економіки з відповідною продуктивністю праці, її оплатою, з передбаченням повного забезпечення інфраструктурними факторами функціонування сільських районів [3].

Забезпечення продовольчої безпеки значною мірою залежить від потенціалу агропродовольчого сектора, він забезпечує продовольчу безпеку та продовольчу незалежність країни. Аграрний сектор формує її 17-18% валового внутрішнього продукту держави. Саме забезпечення продовольчої безпеки визначено у якості одного з основних напрямів державної політики з питань національної безпеки в економічній сфері [4]. Стратегією національної продовольчої безпеки України передбачено необхідність забезпечення послідовності у здійсненні земельної реформи, забезпеченні на практиці пріоритетного розвитку агропромислового комплексу як основи продовольчої безпеки держави [5]. Однак зазначені законодавчі акти не визначають чітких механізмів управління системою продовольчої безпеки і мають декларативний характер.

Система національної продовольчої безпеки характеризується певними принципами формування. Головними є принцип соціальності, він передбачає цільову спрямованість цієї системи та кожної її складової на задоволення харчових потреб людини. Наступним не менш важливим принципом є комплексність. Комплексність – одночасний вплив на всі складові системи. Системність, це принцип, який передбачає всебічний підхід до вирішення економічних, соціальних, екологічних та інших аспектів проблеми продовольчої безпеки. Стійкість системи, являє собою обов'язкове дотримання вищезазначених принципів соціальності, комплексності, системності та адекватності незалежно від зміни зовнішнього середовища [6].

Основними загрозами продовольчої безпеки являються будь-які негативні зміни факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, бо вони знижують рівень продовольчої безпеки [6]. Загрози які виникають мають великий вплив на національні особливості продовольчої безпеки. Виділяють такі загрози які можуть виникнути [2]: 1)недовершеність системи контролю якості; 2)зниження купівельної спроможності населення; 3)незбалансоване споживання населенням продуктів харчування;4)зростання цін на сільськогосподарську продукцію; 5)низький рівень споживання продуктів тваринного походження і

збитковість тваринництва; б) залежність від імпорту за окремими продуктами харчування.

Таким чином, продовольча безпека обов'язково включає не тільки споживчий аспект (з урахуванням фізіологічних норм), а й виробничий (за рахунок розвитку власного виробництва, а вже потім – необхідного імпорту сільськогосподарської продукції і продовольства) [7].

Продовольча безпека має національний характер, і має такі властивості, як комплексність і перманентність. Залежно від особливостей національної продовольчої системи, періоду її розвитку, від того, яка складова продовольчої проблеми набиратиме на тому чи іншому етапі пріоритетного значення, завдання її забезпечення модифікуються разом із змінами внутрішніх і зовнішніх загроз [8]. Формування загальнодержавної та регіональної продовольчої безпеки є ключовим пріоритетом політики держави. Проблема продовольчої безпеки стає все більш гострішою та вагомішою, вона займає все більш авторитетне значення в структурі економічної безпеки. Ця проблема продовольчої безпеки має вирішуватися не лише на національному, а й на регіональному рівні.

Список використаних джерел:

1. Конституцією України, Законом України "Про основи національної безпеки України", Стаття URL: <https://ips.ligazakon.net/>
2. Постанова Верховної Ради України Про прийняття за основу проекту Закону України про продовольчу безпеку України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3498-vi>
3. Кваша С.М. Зовнішньоекономічна діяльність АПК України: стан, стратегія і тактика розвитку Кваша. К.: ЗАТ. 2000. 252 с.
4. Гойчук О.І. Продовольча безпека. Монографія. Житомир: Полісся, 2004. 348 с.
5. Кліменко О.В. Напрями забезпечення продовольчої безпеки України // URL: www.economy.in.ua
6. Волченко Н. В. Продовольча безпека: теоретичні аспекти та реалії сьогодення. Монографія. Система національного менеджменту в контексті інтеграційного виміру. Суми 2014
7. Щекович О.С. Формування пріоритетів та розвиток аграрної політики України. Київ: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2009. 278 с
8. Гойчук О.І. Продовольча безпека: структура, рівні та критерії забезпечення. *Загальні проблеми економіки*. 2003. № 12. С. 12-18.

*Науковий керівник: **Работін Ю.А.**, канд. екон. наук, доцент,
Одеська національна академія харчових технологій,
м. Одеса, Україна*